

Zajtrajším dňom zanikajú protiústavné normy zasahujúce do práv obyvateľov a mimovládnych organizácií.

3.8.2026 - | Verejný ochranca práv

Dňa 15. januára 2025 mi doručil Ústavný súd Slovenskej republiky, ako účastníkovi konania nález zo dňa 17. decembra 2025, spisová značka PL. ÚS 11/2025. Tento nález bol dňa 04. februára 2026 zverejnený v Zbierke zákonov.

Kedže od publikovania nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky uplynie zajtra šesť mesiacov a Národná rada Slovenskej republiky nedala mnou napadnutý zákon do súladu s Ústavou Slovenskej republiky, zajtra t.j. dňa 4. augusta 2026 tento zákon stráca platnosť. Zákon definitívne zaniká.

Som rád, že sa mi podarilo spolu s tímom Kancelárie verejného ochrancu práv podaním na Ústavný súd Slovenskej republiky zachovať vysoký štandard ľudských práv našich obyvateľov. Obyvateľov, ktorí vykonávajú svoje združovacie právo. Zamedzili sme neprípustnému zásahu do práva na súkromie, do ochrany ich osobných údajov a slobody združovania.

☐ Výber z odôvodnenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky ☐

Ústavný súd sa v celom rozsahu stotožnil s mojou argumentáciou o protiústavnosti novely. Zverejňovanie zoznamu darcov, ako aj výkazov príjmov a výdavkov mimovládnych organizácií označil za neprípustný zásah do práva na súkromie, ako aj na ochranu osobných údajov a slobody združovania.

Podľa Ústavného súdu tieto zásahy nie je možné odôvodňovať požiadavkou transparentnosti, pretože transparentnosť sa uplatňuje na kontrolu štátu a verejného sektora. Mimovládne organizácie a ich darcovia sú však súkromné osoby, ktoré hospodária s vlastným, súkromným majetkom. V takýchto prípadoch nie je možné zverejňovať informácie o majetkoch súkromných osôb.

Ústavný súd tiež označil za protiústavnú povinnosť mimovládnych organizácií sprístupňovať informácie prostredníctvom zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

V tomto prípade mali mimovládne organizácie povinnosť sprístupňovať len informácie o nakladaní s dotáciami poskytovanými štátom alebo samosprávami, čo som ja, aj ústavný súd považovali za legitímny cieľ. Povinnosť však zavádzala neprimeraný zásah do združovacieho práva, pretože prístup k informáciám o poskytovaní dotácií mimovládnym organizáciám už bol zaručený, keďže tieto informácie boli povinné poskytovať orgány štátu alebo samospráv, ktoré tieto dotácie poskytli.

Všetky zmluvy o poskytnutí dotácií boli už dávno pred prijatím novely zverejňované aj v Centrálnom registri zmlúv a verejnosť k nim mala prístup.

Povinnosť sprístupňovať informácie aj pre mimovládne organizácie, ktoré nie sú verejnoprávnymi subjektmi a sú oddelené od štátu, predstavovala neprimeraný prenos povinností, ktorými inak disponujú orgány verejnej moci.

Takáto úprava tak zbytočne zaťažovala mimovládny sektor a mohla vyvolať aj šikanózne zahlcovanie mimovládnych organizácií účelovými žiadosťami o prístup k informáciám.

<https://vop.gov.sk/zajtrajsim-dnom-zanikaju-protiustavne-normy-zasahujuce-do-prav-obyvatelov-a-mi-movladnych-organizacii>